

TILSKIPUN EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS 98/27/EB

frá 19. maí 1998

um að setja lögbann til verndar hagsmunum neytenda(*)

EVROÞUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HAFI,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 100. gr. a,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar ⁽¹⁾,

með hliðsjón af álitum efnahags- og félagsmálanefndarinnar ⁽²⁾,

í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 189. gr. b í sáttmálanum ⁽³⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Í ákveðnum tilskipunum, sem taldar eru upp í skrá sem er viðauki við þessa tilskipun, eru settar reglur um neytendavernd.
- 2) Ekki er alltaf unnt að stöðva nógu fljótt brot gegn sameiginlegum hagsmunum neytenda með þeim aðferðum sem nú eru tiltækar hvort heldur er á landsvísi eða á bandalagsvísi, til þess að tryggja að farið sé að þessum tilskipunum. Sameiginlegir hagsmunir eru þeir hagsmunir sem ekki eru uppsafnaðir hagsmunir einstaklinga sem hafa orðið fyrir skaða vegna brots. Þetta hefur ekki áhrif á lögsókn af hálfu einstaklinga sem hafa orðið fyrir skaða vegna brots.
- 3) Áhrifin af innlendum ráðstöfunum til að leiða í lög framangreindar tilskipanir, sem er ætlað að binda enda á viðskiptahætti sem eru ólöglegir samkvæmt gildandi landslögum, að meðtöldum verndarráðstöfunum sem ganga lengra en krafist er í þessum tilskipunum, að því tilskildu að þessar ráðstafanir samrýmist stofnsáttmálanum og séu leyfilegar samkvæmt tilskipunum, geta orðið að engu þegar slíkir viðskiptahættir hafa áhrif í öðru aðildarríki en þar sem þeir eru upprunnir.
- 4) Þessi vandkvæði geta raskað snurðulausri starfsemi innri markaðarins vegna þess að þetta hefur í för með sér að ekki þarf annað en að flytja ólöglega

viðskiptahætti til annars lands til þess að komast undan hvers konar réttaraðför. Veldur þetta röskun á samkeppni.

- 5) Þessi vandkvæði eru líkleg til að rýra traust neytenda á innri markaðinum og geta takmarkað svigrúm til aðgerða af hálfu þeirra samtaka, sem gæta sameiginlegra hagsmuna neytenda, eða óháðra opinberra aðila sem bera ábyrgð á því að gæta sameiginlegra hagsmuna neytenda sem verða fyrir skaða vegna viðskiptahátta er brjóta gegn lögum bandalagsins.
- 6) Þessir viðskiptahættir ná oft út fyrir landmærin milli aðildarríkjanna. Því er áriðandi að samræma sem fyrst innlend ákvæði sem myndu binda enda á framangreint form ólöglegs athæfis, án tillits til þess í hvaða landi hið ólöglega athæfi hefur áhrif. Að því er varðar lögsögu hefur þetta ekki áhrif á ákvæði í reglum alþjóðlegs einkamálaréttar eða samninga sem í gildi eru milli aðildarríkjanna, en taka ber tillit til almennra skuldbindinga aðildarríkjanna sem af sáttmálanum leiðir, einkum skuldbindinga sem varða snurðulausa starfsemi innri markaðarins.
- 7) Einungis bandalagið getur náð fram fyrirhuguðum markmiðum þessara aðgerða. Bandalaginu ber því skylda til að bregðast við.
- 8) Þriðja málsgrein 3. gr. b í sáttmálanum leggur þær kvaðir á bandalagið að ganga ekki lengra en nauðsynlegt er til að ná fram markmiðum sáttmálans. Í samræmi við þá grein verður að taka tillit til sérstakra einkenna innlendra löggjafar að því marki sem unnt er með því að eftirláta aðildarríkjum valið á milli mismunandi möguleika sem hafa samsvarandi áhrif. Dómstólar og yfirvöld á sviði stjórnsýslu sem eru til þess bær að taka ákvörðun um þá málsmeðferð sem vísað er til í 2. gr. þessarar tilskipunar skulu hafa rétt til að rannsaka áhrif fyrri ákvarðana.
- 9) Einn þessara möguleika skal felast í því að krefjast þess að einn eða fleiri óháðir opinberir aðilar, sem eru sérstaklega ábyrgir fyrir því að gæta sameiginlegra hagsmuna neytenda, framfylgi

(*) Þessi EB-gerð, sem birtist í Stjtið. EB L 166, 11.6.1998, bls. 51, var nefnd í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 121/1999 frá 24. september 1999 um breytingu á XIX. viðauka (Neytendavernd) við EES-samninginn, sjá þessa útgáfu af EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna.

⁽¹⁾ Stjtið. EB C 107, 13. 4. 1996, bls. 3 og Stjtið EB C 80, 13. 3. 1997, bls. 10.

⁽²⁾ Stjtið. EB C 30, 30. 1. 1997, bls. 112.

⁽³⁾ Ályktun Evrópuþingsins frá 14. nóvember 1996 (Stjtið. EB C 362, 2. 12. 1996, bls. 236). Sameiginleg afstaða ráðsins frá 30. október 1997, (Stjtið. EB C 389, 22. 12. 1997, bls. 51) og ákvörðun Evrópuþingsins frá 12. mars 1998 (Stjtið. EB C 104, 6. 4. 1998). Ákvörðun ráðsins frá 23. apríl 1998.

- réttinum til lögsóknar sem greint er frá í þessari tilskipun. Annar möguleiki skal felast í ráðstöfunum, sem veita samtökum, sem gæta sameiginlegra hagsmuna neytenda þennan rétt, í samræmi við skilyrði sem mælt er fyrir um í landslögum.
- 10) Aðildarríkin skulu geta valið á milli þessara möguleika eða notað þá báða við tilnefningu innlendra stofnana og/eða samtaka sem eru viðurkennd samkvæmt markmiðum þessarar tilskipunar.
 - 11) Við brot innan bandalagsins skal meginreglan um gagnkvæma viðurkenningu gilda um þessar stofnanir og/eða samtök. Aðildarríkin skulu, samkvæmt fyrir-mælum sinna innlendu stofnanna/samtaka, tilkynna framkvæmdastjórninni nöfn og tilgang innlendra stofnanna/samtaka sem eru til þess bærar eða bær að bera fram kærú í heimalandi sínu í samræmi við ákvæði tilskipunarinnar.
 - 12) Það er framkvæmdastjórnarinnar að tryggja að birt verði skrá yfir þessar viðurkenndu stofnanir/samtök í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna*. Þar til tilkynning hefur borist um annað, telst viðurkennd stofnun/samtök hafa rétt hæfi ef nafn hennar/þeirra er í skránni.
 - 13) Aðildarríki skulu geta farið þess á leit að málsaðili sem hyggst hefja málsókn vegna brota geti, áður en til þess kemur, haft samráðsfund með stefnda til að gefa honum tækifæri til að binda enda á brotið sem um er deilt. Aðildarríki skulu geta farið þess á leit að þessi samráðsfundur eigi sér stað á sameiginlegum fundi ásamt óháðri opinberri stofnun sem tilnefnd er af þessum aðildarríkjum.
 - 14) Þegar aðildarríkin hafa ákveðið slíkt samráð skal veittur tveggja vikna frestur eftir að beiðni um slíkar viðræður berst þannig að ef ekki er bundinn endir á hið brotlega athæfi á stefnandi rétt á að hefja málsókn á vettvangi dómstóls eða yfirvalds á sviði stjórnsýslu án frekari tafa.
 - 15) Rétt er að framkvæmdastjórnin gefi skýrslu um beitingu þessarar tilskipunar og þá sérstaklega um gildis-svið hennar og undanfarandi viðræður.
 - 16) Beiting þessarar tilskipunar skal ekki hafa áhrif á beitingu samkeppnisreglna bandalagsins.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

1. gr.

Gildissvið

1. Tilgangurinn með þessari tilskipun er að samræma lög og stjórnsýslufyrirmæli aðildarríkjanna er varða lögbannsaðgerðir sem um getur í 2. gr. og miða að verndun sameiginlegra hagsmuna þeirra neytenda, sem fjallað er um í þeim tilskipunum sem skráðar eru í viðaukanum, með það fyrir augum að tryggja snurðulausa starfsemi innri markaðarins.

2. Í þessari tilskipun merkir brot hvers konar verknað sem brýtur gegn þeim tilskipunum sem taldar eru upp í viðaukanum eins og þær eru teknar upp í landsrétt aðildarríkjanna og skaðar þá sameiginlegu hagsmuni sem um getur 1. mgr.

2. gr.

Lögbannsaðgerðir

1. Aðildarríkin skulu tilnefna til þess bæra dómstóla og yfirvöld á sviði stjórnsýslu til þess að úrskurða um dómsmál, sem stofnað er til af viðurkenndum stofnunum/samtökum í skilningi 3. gr., og leita eftir:

- a) skjóttum úrskurði, með einfaldaðri málsmeðferð ef það á við, þar sem krafist er stöðvunar eða banns við hvers konar broti;
- b) aðgerðum, ef það á við, svo sem birtingu ákvörðunarinnar, í heild eða að hluta, með því sniði sem sýnist fullnægjandi og/eða birtingu á tilkynningu um leiðréttingu með það fyrir augum að koma í veg fyrir áframhaldandi áhrif brotsins;
- c) að því marki sem löggjöf aðildarríkisins leyfir, úrskurði um sektargreiðslu stefnda ef hann tapar málinu, í ríkissjóð eða til hvers þess rétthafa sem skilgreindur hefur verið í eða samkvæmt innlendra löggjöf, ef viðkomandi hlítir ekki úrskurði innan þeirra tímamarka sem sett hafa verið fyrir dómstólum eða af stjórnsýsluyfirvöldum, er nemi tilteknum dagsektum eða annarri fjárhæð sem kveðið er á um í innlendra löggjöf, með það fyrir augum að tryggja að úrskurði sé hlítt.

2. Tilskipun þessi skal ekki hafa áhrif á reglur alþjóðlegs einkamálaréttar, með tilliti til gildandi laga, sem leiðir að öllu jöfnu til beitingar laga þess aðildarríkis þar sem brotið á sér stað eða laga þess aðildarríkis þar sem brotið hefur áhrif.

3. gr.

Aðilar sem geta hafið málsókn

Í þessari tilskipun merkir „viðurkennd stofnun/samtök“ hverja þá stofnun eða samtök sem eru stofnuð formlega í samræmi við lög aðildarríkisins, sem hafa lögmætra hagsmuna að gæta við að tryggja að þeim ákvæðum sem vísað er til í 1. gr. sé hlítt, einkum þegar um er að ræða:

- a) eina eða fleiri óháðar opinberar stofnanir, sérstaklega ábyrgar fyrir því að verja þá hagsmuni sem vísað er til í 1. gr., í þeim aðildarríkjum þar sem slíkar stofnanir eru til og/eða
- b) samtök sem hafa þann tilgang að verja þá hagsmuni sem um getur í 1. gr., í samræmi við þær viðmiðanir sem mælt er fyrir um í landslögum.

4. gr.

Brot innan bandalagsins

1. Hvert aðildarríki skal, ef brot á sér stað í því aðildarríki, gera þær ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að tryggja að hver viðurkennd stofnun eða samtök frá öðru aðildarríki, þar sem brotið hefur áhrif á hagsmuni sem stofnunin eða samtökin eiga að verja, geti vísað málinu til dómstóls eða stjórnarsýslufyrivalds sem um getur í 2. gr. með því að framvísa skránni sem kveðið er á um í 3. mgr. Dómstólar eða stjórnvöld skulu viðurkenna skrána sem sönnun á réttthæfi stofnunarinnar eða samtakanna án þess að það hafi áhrif á rétt þeirra til að rannsaka hvort tilgangur viðurkenndu stofnunarinnar/samtakanna réttlæti að þau grípi til aðgerða í tilteknu tilviki.

2. Varðandi brot innan bandalagsins, og án þess að það hafi áhrif á réttindi annarra aðila samkvæmt landslögum, skulu aðildarríkin, að beiðni viðurkenndrar stofnunar/samtaka, tilkynna til framkvæmdastjórnarinnar að þessi stofnun/samtök séu viðurkennd til að hefja málsókn samkvæmt 2. gr. Aðildarríkin skulu tilkynna framkvæmdastjórninni nöfn og markmið þessarar viðurkenndu stofnunar/samtaka.

3. Framkvæmdastjórnin skal gera tillögu að skrá yfir viðurkenndar stofnanir/samtök sem vísað er til í 2. gr., ásamt lýsingu á markmiðum þeirra. Þessa skrá skal birta í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna*. Breytingar á þessari skrá skal birta án tafar; endurskoðaða skrá skal birta á sex mánaða fresti.

5. gr.

Undanfarandi viðræður

1. Aðildarríki geta samþykkt eða haldið í gildi ákvæðum um að sá aðili sem hyggst krefjast lögbanns geti því aðeins hafið það ferli að hann hafi áður reynt að stöðva hið brotlega athæfi með viðræðum við annaðhvort stefnda eða bæði stefnda og viðurkennda stofnun/samtök í samræmi við 3. gr. a, í því aðildarríki þar sem leitað er eftir lögbanni. Það er aðildarríkisins að ákveða hvort sá málsaðili sem krefst lögbannsins verði að eiga viðræður við viðurkennda stofnun/samtök. Ef ekki tekst að stöðva hið brotlega

athæfi innan tveggja vikna frá því að beiðni um viðræður berst getur viðkomandi málsaðili hafið lögbannsaðgerðir.

2. Þær reglur sem hafa verið settar um viðræður ber að tilkynna til framkvæmdastjórnarinnar og skal birta þær í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna*.

6. gr.

Skýrslur

1. Á þriggja ára fresti og í fyrsta sinn eigi síðar en fimm árum eftir gildistöku þessarar tilskipunar skal framkvæmdastjórnin leggja fyrir Evrópuþingið og ráðið skýrslu um beitingu tilskipunarinnar.

2. Í fyrstu skýrslu sinni skal framkvæmdastjórnin sérstaklega rannsaka:

— gildissvið þessarar tilskipunar með tilliti til verndunar á sameiginlegum hagsmunum einstaklinga sem stunda verslunar-, iðnaðar-, listiðnaðar- eða atvinnustarfsemi;

— gildissvið þessarar tilskipunar eins og það er ákvarðað í tilskipunum sem skráðar eru í viðaukanum;

— hvort samráðsviðræður 5. gr. hafi stuðlað að skilvirkri verndun neytenda.

Þessari skýrslu skulu fylgja tillögur með það fyrir augum að breyta þessari tilskipun, þar sem það á við.

7. gr.

Ákvæði um frekari aðgerðir

Þessi tilskipun skal ekki hindra aðildarríkin í að setja eða halda í gildi ákvæðum sem veita hæfum stofnunum/samtökum og hverjum þeim öðrum sem málið varðar viðtækari réttindi til að hefja málsókn innanlands.

8. gr.

Framkvæmd

1. Aðildarríkin skulu samþykka nauðsynleg lög og stjórnarsýslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari eigi síðar en 30 mánuðum eftir að hún tekur gildi. Þau skulu tilkynna það framkvæmdastjórninni þegar í stað.

Þegar aðildarríkin samþykka þessar ráðstafanir skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þau verða birt opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun.

2. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni ákvæði úr landslögum sem þau samþykkja um málefni sem tilskipun þessi nær til.

9. gr.

Gildistaka

Tilskipun þessi öðlast gildi á tuttugasta degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna*.

10. gr.

Viðtakendur

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Brussel 19. maí 1998.

Fyrir hönd Evrópuþingsins,

J. M. GIL-ROBLES

forseti.

Fyrir hönd ráðsins,

G. BROWN

forseti.

VIDAUKI

SKRÁ YFIR TILSKIPANIR SEM FALLA UNDIR 1. GR. (*)

1. Tilskipun ráðsins 84/450/EBE frá 10. september 1984 um samræmingu á lögum og stjórnsýslufyrirmælum aðildarríkjanna um villandi auglýsingar (Stjtið. EB L 250, 19.9.1984, bls. 17).
2. Tilskipun ráðsins 85/577/EBE frá 20. desember 1985 um að vernda neytendur þegar samningar eru gerðir utan fastra starfsstöðva (Stjtið. EB L 372, 31.12.1985, bls. 31).
3. Tilskipun ráðsins 87/102/EBE frá 22. desember 1986 um samræmingu á lögum og stjórnsýslufyrirmælum aðildarríkjanna varðandi neytendalán (Stjtið. EB L 42, 12.2.1987, bls. 48), eins og henni var síðast breytt með tilskipun 98/7/EB (Stjtið. EB L 101, 1.4.1998, bls. 17).
4. Tilskipun ráðsins 89/552/EBE frá 3. október 1989 um samræmingu tiltekinna ákvæða í lögum og stjórnsýslufyrirmælum í aðildarríkjunum um sjónvarpsrekstur: 10. til 21. gr. (Stjtið. EB L 298, 17.10.1989, bls. 23 eins og henni var breytt með tilskipun 97/36/EB (Stjtið. EB L 202, 30.7.1997, bls. 60)).
5. Tilskipun ráðsins 90/314/EBE frá 13. júní 1990 um ferðapakka, orlofspakka og skoðunarferðapakka (Stjtið. EB L 158, 23.6.1990, bls. 59).
6. Tilskipun ráðsins 92/28/EBE frá 31. mars 1992 um auglýsingu lyfja sem ætluð eru mönnum (Stjtið. EB L 113, 30.4.1992, bls. 13).
7. Tilskipun ráðsins 93/13/EBE frá 5. apríl 1993 um óréttmæta skilmála í neytendasamningum (Stjtið. EB L 95, 21.4.1993, bls. 29).
8. Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 94/47/EB frá 26. október 1994 um verndun kaupenda vegna tiltekinna þátta í samningum um kaup á réttindum til að nýta fasteignir á skiptileigugrunni (Stjtið. EB L 280, 29.10.1994, bls. 83).
9. Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 97/7/EB frá 20. maí 1997 um neytendavernd að því er varðar fjar-sölusamninga (Stjtið. EB L 144, 4.6.1997, bls. 19).

(*) Tilskipanir nr. 1, 6, 7, og 9 innihalda sérstök ákvæði um lögbannsaðgerðir.